

Írta: Sipos Ferencné

Otthonra találni...

Véletlenül szereztem tudomást Zsuzsi problémájáról. Osztályfőnöke említette, hogy van a gimnázium első osztályában egy árva kislány, akinek a mostohaanyja a kirendelt gyámja. A gyám teljesen elhanyagolja a kislányt, a kollégiumi térítési díjat is az iskola fedezi. Kezdeményezték ugyan az állami gondozásba vételét, de nem sikerült, mert a kislány állandó lakhelye a megyén kívül van, a helyi gyámhatóság nem illetékes az intézkedésben. Tanszerekre, ruhákra lenne szüksége a kislánynak, az iskola ennyi terhet nem tud felvállalni.

Bízva sokévi gyermekvédelmi tapasztalatomban és ismeretségi körömben, már másnapra találkozót kértem a kislánytól.

Zsuzsi törekeny természetével, tiszta, ápoltságával hamar megnyerte a szimpátiámat. Nem kért, nem panaszkodott, szűkszavúan csak a tényeket mondta el önmagáról. 4 éves volt, amikor édesanyja meghalt. Gábor, a bátyja, egy évvel idősebb. Nem maradtak sokáig gondozó nélkül, édesapjuk hamarosan megnősült. Gábor és a nevelőanya jól megvoltak egymással. Zsuzsi megpróbált alkalmazkodni, de igazából kölcsönösen nem tudták egymást elfogadni. Valahogy azért megvoltak négyesben egészen 3 évvel ezelőttig, amikor édesapját súlyos baleset érte, aminek következtében végül meghalt.

A mostohaanya most már nyíltan kimutatta érzelmeit. A mindennapos verésekkel állandó rettegésben tartotta Zsuzsit, aki még panaszkodni sem tudott kinek. Elköltöztek a szülői háztól, hol ismerősöknél, hol rokonoknál, hol az aktuális élettársnál húzták meg magukat. A nevelőanya nem dolgozott, a gyerekek utáni árvajáradékból tartotta fenn magát. A gimnázium, a kollégiumi elhelyezés menekülésnek számított a zaklatott háttérből.

Sikerült elintézni, hogy az anyagi veszélyeztetettség miatt a helyi Gyámhatóság soron kívül ideiglenes állami gondozásba utalja a kislányt, iratanyagát egyúttal továbbította B. megyébe, a kislány legutóbbi állandó lakhelyére. Akkor még nem gondoltam, hogy a neheze csak ezután következik.

A pszichológiai vizsgálat során kiderült, hogy két alkalommal is vizsgálták Z. városban Zsuzsit bizonytalan eredetű rosszulletei miatt. A CT, EEG és egyéb vizsgálatok nem mutattak organikus okot, a fejfájást és rosszulleteket pszichoszomatikus eredetűnek diagnosztizálták. Hogy ezzel miért volt elintézve a kérdés, az ma is rejtély számomra. S hány ilyen pszichoszomatikus betegség jut el csak a diagnózisig igazi segítségnyújtás nélkül?

Egyéni pszichoterápia során ismertem meg lassanként Zsuzsi életét, félelmeit, szorongásait. Apjáról mindig nagyon sok szeretettel beszélt. Apja halála után teljesen magára maradt, kiszolgáltatva a nevelőanya kegyetlenkedéseinek. Most tele van rettegéssel és aggodalommal. Retteg attól, hogy a mostoha megjelenik a kollégiumban, vagy az utcán meglesi és megbosszulja, amiért el mert tőle jönni. Ugyanakkor aggódik, mert úgy tudja, hogy bátyja félbehagyta a szakmunkásképzőt, a nevelőanyával együtt csavarog és italozik. Írt, üzent is neki, jöjjön el, ő is kap segítséget. De Gábor nem jelentkezik.

A kollégium vezetője teljes védelmet biztosított Zsuzsi számára, ott legalább a mostoha nem zaklathatta. De jöttek a hétvégék, amikor a kollégiumot el kellett volna hagynia. Mehetett volna az átmeneti otthonba. Ismerve az ott tartózkodó gyerekeket, szerettem volna

éttől megvédeni. Családi háttérrel próbáltam keresni, ahol az akkor 15 éves kislány otthonra talál. Igazán megérdemli, hogy ennyi megpróbáltatás után szeretetet is kapjon.

Legszívesebben hazavittem volna, de időben megszólalt bennem a vészcsengő. Még kezdő koromban ismertem meg egy hasonló sorsú, szintén serdülőkorú gondozottat. GYES miatt tartósan kiestem a munkából, néni tudtam hivatalos formában támogatni. Tudtam, hogy sokat jelentek számára, pótmama szerepet töltöttem be az életében. Azzal nem számoltam, hogy a saját családom ezt nem fogadja el. Amikor többször megjelent védencem a lakásunkon, éles vita alakult ki otthon. Választani kényszerültem: szembekerülök a családommal, vagy betartom a kereteket, s különválasztom a munkámat az otthonomtól. Azzal, hogy a családi békét választottam, s ezt meg kellett beszélnem a védencemmel is, akaratlanul is mély sebet ütöttem a lelkében. Soha többé nem jelentkezett. Ha nem engedem olyan közel magamhoz, hosszú időn keresztül támasza lehettem volna. Azóta nagyon vigyázok a határokra, időben megszólal a vészcsengő. Tudom, hogy én nem lehetek pótmama, de kereshetek olyan személyt, aki felvállalhatja a pótszülő szerepét, s én a háttérben megmaradhatok segítőnek.

Felvettem a kapcsolatot egy házaspárral, akikről tudtam, hogy szeretetteljes otthont tudnak biztosítani Zsuzsi számára. Egyetlen gyermekük 17 éves korában tragikus baleset során meghalt még évekkorábban. Egy kislányt szerettek volna magukhoz venni. Éreztem, hogy minden szempontból összeillenek a védencemmel, ösztöneim mégis veszélyt jeleztek. Ennél erősebb volt bennem a segíteni akarás vágya, Összeismertettem a házaspárt Zsuzsival. A találkozás túl jól sikerült. Mindkét részről azonnal találkozott az igen erős szeretetvágy, az elképzelt szülő és az elképzelt gyermek rögtön testet öltött. Tanácsomra csak hétféteken találkoztak egymással, de aztán jött a tavaszi szünet... A teljes szünetet náluk töltötte Zsuzsi.

Most láttam először mosolyogni Zsuzsit. Kivirult, boldog volt, megoldódott a nyelve is. A szülők is kicserélődtek. Lekerült a sötét ruha, az anyuka színesbe öltözve, tele lelkesedéssel jött hozzám a férjével együtt: segítsek. A hivatalos kihelyezésben, magukhoz veszik a kislányt. Megbeszéltük a leendő nevelőszülői felügyelővel, megállapodtunk az időpontban, amikor a kihelyezést lebonyolítják.

Közben azért zajlottak az események a háttérben. A B. megyei Gyámhatóság csak felületesen olvasta el a hozzá küldött iratokat. A mostohaanya törvényes felesége volt az apának, így ugyanazt a nevet viselte, mint Zsuzsi édesanyja. A lánykori név és a születési dátum eltérésére nem figyeltek fel, egyazon személynek gondolták mindkettőt. Intézeti nevelésbe vették Zsuzsit. A beutaló határozatban figyelmeztették a szülőt, hogy gyermekével tartsa a kapcsolatot, életvitelén változtasson a gyermek intézeti nevelésének megszüntetése céljából. Lakhelyül a szülő állandó lakhelyét állapították meg, kötelezve arra, hogy az állandó lakcímének megváltoztatásakor gondoskodik a kiskorú árjelentéséről.

Kétségbeesve jött Zsuzsi a megkapott határozattal. A gondolattól is megrémült, hogy találkoznia kell a nevelőanyjával. Telefon, fellebbezés a Gyámhatóság felé, s újból várakozás...

Üzenetet kapott a bátyjától, hogy Gábor bánatában iszik, amiért ő eljött otthonról s addig iszik, amíg haza nem megy.

A sok beszélgetés és a patronáló szülőkkel való meleg érzelmi kapcsolat alakulásának hatására Zsuzsi egyre jobban megnyílt. Előjöttek az elfojtott gyerekkori élmények, a sok keserűség, érzelmi és fizikai bántalmazás. Most először tört ki belőle a zokogás: a napokban

van mindkét szülő halálának az évfordulója. Egész eddig tartotta magát, igazán most siratja el őket szíve mélyéből. Aggódik nagyon a bátyja miatt, felelősnek érzi magát a sorsáért. Igaz, hogy ő a fiatalabb, de mindig ő volt a komolyabb, érettebb, apja mindig az ő gondjaira bízta Gábort. Nagyon szeretné felvenni a kapcsolatot édesanyja rokonaival, de nem meri. Attól fél, hogy rajtuk keresztül a mostoha tudomást szerezne a patronáló szülőkkel való kapcsolatáról, s megjelenne náluk.

Eletében először érzi most úgy, hogy valakinek fontos, őszintén szeretik, s ő is őszintén szeret. Közeledett a családhoz való kihelyezés dátuma, mindnyájan örömmel és izgatottan vártuk a napot.

Egy nappal a nevezetes nap előtt megjelent a szobámban a házaspár: mindketten kisírt szemmel, feketébe öltözve. Rosszat sejtve szorult össze a szívem. Az anya könnyek között mondta el, hogy helyet akartak csinálni Zsuzsi holmijának. A fiúk szobája eddig érintetlen volt: a ruhák kimosva, kivasalva feküdtek a szekrényben, készenlétben várva, hogy felvegye a tulajdonos. Ahogy most kézbe vette a régen nem használt ruhákat, úgy érezte, ezzel elárulja a fiát. Tudja, hogy soha nem fog visszatérni, mégis valami megmagyarázhatatlan reményt nyújtott számára a tudat, hogy visszajöhetne, mindent megtalálna...

Most úgy érzi, végleg elveszítette a fiát. Felszakadtak a régi sebek, amikről azt hitte, begyógyultak már. Évek óta nem beszélgettek férjével erről. Mindketten a munkába temetkeztek, erősen tartották magukat a külvilág előtt. De most összedől minden. Mindkettőjükből előtört az elfojtott gyász.

Nagyon megszerették Zsuzsit, de most úgy érzik, nem tudnak igazán a szülői lenni. Nem akarják, hogy ezt megérezze a kislány, inkább úgy döntöttek, hogy megszakítják vele a kapcsolatot. Kérnek, beszéljek Zsuzsival, énbennem bízik, magyarázzam meg neki a történeteket.

Zsuzsi rezzenéstelen arccal vette tudomásul a hallottakat. Őszintén sajnálta őket, milyen rossz lehet most nekik, mennyire szenvedhetnek. Megígértem neki, hogy tanév végéig keresek családot, nem kell intézetbe mennie.

Minden nevelőszülői felügyelőt mozgósítottam, hiszen sürgetett az idő. Nem-könnyű egy serdülőt befogadó családot találni, inkább a fiatalabb korosztályt választják a nevelőszülők.

Eközben nyári programot szerveztünk Zsuzsi számára, élménydús, ígérkező üdülésen és balatoni táborozáson vehetett részt. Ekkor mondta el, hogy életében először megy nyaralni. A mostohaanya rendszeresen elszámolt a Gyámhatóság felé mindenféle kirándulást, üdülést, valójában sehová nem engedte el a gyerekeket.

Megérkezett az állami nevelésbe vételről szóló határozat, melyben elszámolásra kötelezik a volt gyámot az árvajáradék felhasználásáról, ingó és ingatlan vagyontáráról. Végre szóba kerül Gábor is, akinek a gyámságáról külön határozatban fognak dönteni. Mire minderre sör került, a mostoha már másodsorra változtatta élettársát, s ezzel együtt állandó lakhelyét is. Akkor még nem tudtuk, hogy az új lakóhelyén senki nem kérte tőle számon, hogyan adhatott túl a gyerekek nevében lévő tanácsbírlakáson. Elfogadták azt is, hogy az árvajáradékon olyan háztartási eszközöket (mosógépet, TV-t stb.) vásárolt, amiket Zsuzsi magával hozott. Senkiben nem merült fel, ugyan hogy lett volna erre lehetősége, s hol tárolta volna a kollégiumban...

Találtunk egy családot, amelyik vállalta a nyári szünidőre Zsuzsit. Kölcsönös megértés esetén a következő tanévtől bejárás is lehetett volna a gimnáziumba, ezt még függőben hagytuk.

Az ismerkedés, az első hétvége jól sikerült. A nevelőszülők hasonló korú lányával jól kijöttek, a szülők is szeretettel fogadták Zsuzsit, szinte első perctől kezdve családtagnak tekintették. Zsuzsi boldog volt, tervezte a jövőjét, várta a bátyjával való találkozást. Úgy éreztem, sínen van az élete.

Éjszaka a telefon csengése riasztott fel. A kollégiumvezető hívott: Zsuzsi nagy adag gyógyszert vett be, mentővel vitték a kórházba. Az életveszélyen túl van, de a gyógyszerek egy része felszívódott. Alig vártam, hogy reggel legyen, rohantam a kórházba.

A kórházi környezet, a rosszullét, a fizikai elesettség megnyitotta Zsuzsi lelkét. Előtört belőle az a sok fájdalom, amit hetek óta igyekezett magába legyűrni. A patronáló család elvesztése okozta érzésekről tudtam, de egyéb társas kapcsolatai rejtve maradtak előttem. Hibásnak éreztem magam, hiszen erről nemigen beszélgettünk. A közvetlen környezete sem figyelt fel rá, pedig szorosan tartottam környezetével is a kapcsolatot.

Most mesélte el Zsuzsi, hogy a kollégiumban a közösségi munkájáért jutalomkönyvet kapott. Örült neki, úgy érezte, szeretik a társai, megbecsülik a felnőttek is. S ekkor a szobatársai a fejéhez vágták, hogy talpnyaló, a felnőttek csak azért segítik, mert ilyen szerencsétlen sorsa van, a könyvet is azért kapta. Ők is csak azért barátkoznak vele, mert sajnálják. Az osztályban is úgy érzi, átnéznak felette. A lányok névnapi bulikat tartanak, ahová mindenkit meghívtak, csak őt nem. Úgy érzi, nem fogadták be. Eszébe jutott a sok megaláztatás tanév közben, amikor a szemébe mondták, hogy csak a sorsa miatt elnézőek vele a tanárok. Pedig ő tényleg igyekezett, mégsem tud olyan eredményt elérni, amelyet szeretne. Már az önbizalmát is elveszítette. Aggódik a bátyja miatt is, mert tudja, hogy a mostohaanya befolyása alatt áll, úgy sem fog beleegyezni, hogy állami gondozásba vegyék. Gábor mindig is jobban szerette a csavargó, léha életmódot, semmihez nem volt elég kitartása.

Az osztályfőnök azonnal megkeresett, mit tudok Zsuzsiról, miért tette ezt. Meglepődött, amikor elmondtam a hallottakat, nem vett észre semmit. Még aznap beszélt az osztállyal. Amikor délután látogatni mentem a kórházba, Zsuzsi alig látszott ki az ágyból, úgy körülvették az osztálytársai. Másnap, harmadnap is jókedvű nevetés hallatszott a szobájából. Ekkorra már véget ért a tanév.

Nagyon sokat beszélgettem a leendő nevelőszülővel, aki megértőnek mutatkozott, ezek után is vállalta Zsuzsit. Talpraesett, melegszívű nőnek ismertem meg az anyukát, úgy éreztem, nyugodt szívvel rábízhatom Zsuzsit. Szabadságról visszatérve izgatottan vártam az első találkozást.

Zsuzsi azzal a meglepő ötlettel fogadott, hogy abbahagyja a gimnáziumot, átiratkozik a szakmunkásképzőbe szakácsnak. Már el is intézték a formásokat, elsején odamegy a tanévnyitóra. Nagyon meg voltam döbbenve, hiszen tudtam, hogy gyenge tanulmányi eredménye ellenére igen jó képességű. Érettségi után minden esélye megvan rá, hogy továbbtanuljon. Képesnek tartottam arra, hogy rendezett körülmények között tanulmányi eredményén javítson, tiltakoztam a megfutamodás ellen. Egyébként sem lenne alkalmas tartósan a választott szakmára fizikailag, akkor meg mi értelme lenne az egésznek.

Hosszas beszélgetés után derült ki az elhatározás igazi oka. Fél az osztálytársaival való találkozástól – ezt sejtettem, hiszen a kórház óta ez az első találkozás. A családban jól érezte magát, de hamar konfliktusok kezdődtek. Kiderült, hogy a lányuk nemcsak okos, szép, jólnevelt, hanem ügyes és magabiztos is, aki szeret irányítani. A szomszédban lakó fiú barátságáért hamar kialakult közöttük a rivalizáció. Ezt még elviselte volna, de azt már kevésbé, hogy tőle is ugyanazokat a viselkedésmódokat várták el a szülők, mint a saját

gyerekeiktől. Csakhogy ők ebben a környezetben nőttek fel, kiskoruktól megszokták a házi munkát, a kertészkedést, Zsuzsi mindezekben ügyetlennek bizonyult. Megkérdőjelezték, ilyen tanulmányi eredménnyel hogyan gondol továbbtanulásra, s ekkor neki is kételyei támadtak. Most már abban sem bízik, hogy egyáltalán le tud érettségizni, jobb, ha idő előtt félre áll.

Sok beszélgetés után megegyeztünk, hogy vállalja az osztálytársakkal való szembenézést, folytatja a gimnáziumot. Marad a kollégiumban, a többi majd alakul valahogy.

Felvette a kapcsolatot a nagynénjével, az ünnepeket, hétvégéket nála töltötte. Találkozott végre a bátyjával. A bátyja is otthagya a mostohát, alkalmi munkákból él, rokonoknál lakik. Nem kíván állami gondozásba kerülni, jó neki így.

Néhány hónap eltelte után azzal a kéréssel fordult hozzám Zsuzsi, segítsek neki patronáló családot keresni. Belátja, hogy nem jó az a rokon környezet, nem szeretne semmibe se belekeveredni. Megint a nevelőszülői felügyelők segítségét kértem. Egy olyan idős házaspárt találtunk, akiknek soha nem volt gyermekük. Meglátogattam a családot s hosszas beszélgetés után úgy éreztem, megpróbálkozhatunk az összeismertetéssel. Szeretettel fogadták a kislányt, de maradtunk egyelőre a néhány órás látogatás mellett a hétvégeken.

A kollégiumot rendezvény miatt ki kellett üríteni, Zsuzsi ekkor az átmeneti otthonban aludt. Itt az egyik felügyelő számon kérte tőle, miért olyan válogatos, hogy egyik nevelőszülő sem jó neki. Felkutattuk a közelben lakó nagybátyját, akiről kiderült, hogy alkoholista, nem jöhet számításba a kapcsolattartás. Közben az idős házaspár sürgetett, szerettek volna több időt együtt tölteni Zsuzsival. Ezt a tavaszi szünetre halasztottuk.

Jól telt a szünet, jól érezte magát a családnál. Ettől kezdve péntek estétől vasárnap estéig együtt voltak. Egyszer felfigyeltem rá, hogy keveset mosolyog, tekintete beletörődő. Csak nehezen árulta el, hogy nagyon rendesek vele a családban, talán túl rendesek. Mégis érzi, hogy igazán nem tudják elfogadni egymást. A szomszédok előtt azt kellett mondania, hogy távoli rokon, nehogy kiderüljön az igazság. Csak ül a szobában, mint egy vendég. Tömik mindenféle finomsággal, pedig anélkül is hajlamos a hízásra, s nem akar hízni. Sértésnek veszik a visszautasítást, a szeretetüket így tudják csak kifejezni. Tulajdonképpen nincs is miről beszélgetniük, annyira más világban élnek. Hiányoznak a társak, de az öregek elvárják, hogy otthon üljön mellettük. Most már nem is tudja, mit csináljon. Tényleg a felügyelőnek lehet igaza, hogy miért válogat...

Leültünk a családdal megbeszélni a tapasztaltakat, az egymással szembeni elvárásokat. Rá kellett jönnöm, hogy tévúton járok. Elöttem az unokanagyszülő közötti kapcsolat lebegett, s nem vettem figyelembe, hogy hiányoznak hozzá az előfeltételek. Nincsenek meg a pici kortól közös élmények, az évek során kialakuló megértés, elfogadás. Csak a nemzedékek közötti nagy távolság van, aminek átlépéséhez nem elegendő a sajnálkozás vagy a szeretet utáni vágyakozás. Ezt mindnyájan éreztük, már csak a kimondás maradt hátra.

Elhatároztam, hogy nem adom fel. Ennek a kislánynak család kell, és meg is fogom találni.

A következő próbálkozástól nagyon tartottam, de közbeszólt az idő sürgetése. A nevelőcsaláddal többször beszéltem már Zsuzsiról, amikor egy hétvégi kötelező eltávozás a

kollégiumból kész helyzet elé állított mindnyájunkat. Így került sor felkészítve és mégis hirtelen az első találkozásra, ami rögtön 3 naposra kényszeredett.

A szülők alkalmasságában biztos voltam. Inkább a két felnőtt fiuk és a néhány évvel Zsuzsinál fiatalabb lányuk miatt aggódtam. Szerencsére ezúttal fölöslegesen.

Zsuzsinak tetszett a természetesség, ahogy fogadták. Nem tolakodó szeretettel, nem sajnálkozva, hanem mint aki mindig közöttük élt volna. Csak később árulta el, mennyire irigyelte a kislányt a közvetlenségéért, a kirobbanó jókedvéért, gyerekes viselkedéséért. Most döbönt rá, hogy ő nem is volt igazán gyerek. Mindig tele volt félelemmel, soha nem merte önmagát adni, igyekezett mindenkihez alkalmazkodni.

Néhány hónap elteltével ez a „gyerekes állapot” is bekövetkezett. Nem lehetett Zsuzsira ráismerni. Olyan igazi kamasszá vált, kirobbanó jókedvvel, máskor meglepően komoly gondolkodással, mély érzésekkel. Volt szófogadatlanság is, megszegte a házi szabályt. Már fel mert vállalni saját érzéseit, véleményét akkor is, ha ez másnak nem tetszett. Ezt csak az tudja értékelni, aki őszintén szereti a kamaszgyerekeit, s nem rémül meg az önállósodási törekvéseiktől.

Azóta évek múltak el, Zsuzsi változatlanul otthon érzi magát a családban. Bennem megmaradt a szép emlék, amikor először hallottam tőle anyunak és apunak nevezni a nevelőszülőket. Készül az érettségre, tervezgeti a továbbtanulást.

Itt be is lehetne fejezni a történetét, ha nem ismertem volna meg közben a bátyját.

Gáborról senki nem mondaná meg ránézésre, hogy már nagykorú. Zsuzsi hozta el hozzám, de azután Zsuzsitól függetlenül is találkoztunk néhányszor. Elmesélte Gábor, hogy valamikor ő is járt pszichológushoz, mert furcsa dolgai voltak. Emlékszik rá, hogy mindig meg kellett a földet érintenie, meg a fejét is rángatta, pedig nem akarta. De aztán valahogy abbamaradt ez az egész pszichológushoz járás.

Már együtt voltak a mostohával, amikor egyszer véletlenül megtudta, hogy a mostohának van egy fia, nála idősebb, s valahol intézetben nevelkedik. Erről nyíltan nem beszéltek, rákérdezni nem mert. Kialakult benne az a meggyőződés, hogy biztosan rossz volt a fiú, azért adta be a mostoha az intézetbe. Ettől kezdve rettegett, hogy ha nem fogja őt szeretni, őt is beadja intézetbe. Mindent megtett, hogy ez ne következzen be. Mindenben alkalmazkodott a mostohaanyjához, hízelgett neki, kedves volt vele.

Minden megváltozott otthon, amikor édesapja kórházba került a baleset után. Hazavitték, de nem tudott többé felkelni az ágyból. A mostoha ápolta, egyre türelmetlenebbül. Sokat veszekedtek, éjszaka gyakran riadt arra, hogy kiabálnak, ütik egymást. Aztán apja egyre gyengébb lett, már a veszekedéshez sem volt ereje. Inni kezdett bánatában, de ivott a mostoha is. A mostoha ekkor már minden haragját Zsuzsi felé fordította. A kislány veréssel kelt, veréssel feküdt, szó nélkül tűrte.

Gábor nehezen viselte el ezt a légkört, sokszor megszökött otthonról. Félt a mostohától – s közben abban reménykedett, hogy amíg Zsuzsit bántja, addig legalább őt nem fogja. Volt olyan is, amikor szándékosan a húga ellen fordította a mostohát. De az is előfordult, hogy tehetetlenségében a saját fejét verte a falba, vagy fel akarta akasztani magát...

Az apa halála után a mostoha nem fizette a lakbért, el kellett jönni a házból az összegyűlt tartozások miatt. Először nem szívesen költözött a mostohával, de nem mert ellentmondani. Azzal zsarolta a mostoha, hogy gyógyszerrel megmérgezi magát, ha elhagyja. Később már mindegy volt az egész. Abbahagyta a tanulást, pedig jó eredményei voltak. Bekapcsolódott az italozásokba. Hétfvégén rendszerint részegre leitta magát. Néha érezte, hogy nem kellene, de nem volt ereje, hogy változtasson. Próbálkozott

öngyilkossággal is. Valójában nem meghalni akart, a feszültséget vezette le a kézmetszésekkel.

Végül mégiscsak levált a mostoháról. Rokonoknál, ismerősöknél húzódott meg, alkalmi munkákat vállalt.

Lakása nincs, szakmája nincs, munkahelye nincs. Érzelmileg súlyosan sérült. Barátnőjét öngyilkossági fenyegetőzésekkel és kísérletekkel zsarolja. Kórosan féltékeny rá, kisajátítja magának, de igazi szeretetadásra mégsem képes.

Hová vezet az útja? Mi lehetett volna belőle, ha a Gyámhatóság segítséget nyújt számára? Ha nem engedik a mostohának, hogy elherdálja a gyerekek vagyonát és árvajáradékát? Ha időben kiemelik Gábort a környezetéből, és lehetővé teszik számára a szakiskola befejezését? Megannyi kérdés, amelyek nem hagynak nyugodni. Fáj a tehetetlenség és a felnőttek, a szakemberek nevében szégyellem magam. És tudom: nem ő az egyetlen, akinek a sorsa mások nemtörődömsége miatt kisiklott...